

Opole, dn. 13.09.2023 r.

ZR.5144.47.2023.SR

Pozwolenie nr 40/R/2023

Na podstawie art.36 ust.1 pkt 1, 3, ust. 3, art.4, art.6 ust. 1 pkt 2 lit. a, art.7 pkt 1, art.89 pkt 2 i art.91 ust.4 pkt 4 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2022 r. poz.840 ze zm.), Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (tekst jednolity – DzU z 2021 r., poz.81) oraz art.104 Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity – DzU z 2023 r., poz.775),

po rozpatrzeniu wniosku z dnia 10.08.2023 r., złożonego w dniu 14.08.2023 r. przez Parafię Ewangelicko-Augsburską w Opolu, z siedzibą ul. Pasieczna 12, 45-087 Opole, gm. Opole, o udzielenie pozwolenia na wykonanie prac konserwatorskich przy następującym **zabytku znajdującym się w kościele ewangelickim Gustawa Adolfa w Osinach, gm. Komprachcice: ołtarz-tryptyk** (gotyk, 2 poł. XV w. – ok. 1480 r., drewno srebrzone z laserunkami i polichromią): ołtarz w formie tryptyku z parą prostokątnych, podłużnych ruchomych skrzydeł; szafa prostokątna wypełniona pełnoplastycznymi figurami świętych oraz popiersiami, ustawionymi w dwóch rzędach. W górnym rzędzie figury (od lewej): św. Juda Tadeusz, Św. Maria Egipcjanka, Madonna z Dzieciątkiem, Św. Paweł. W dolnym rzędzie szafy cztery popiersia: dwóch świętych niewiast oraz dwóch świętych mężczyzn. Skrzydła boczne dzielone w połowie na dwie kwatery. Skrzydła wypełnione pełnoplastycznymi figurami świętych, ustawionych parami: skrzydło prawe, górny rząd – Św. Piotr, Św. Jakub Starszy, dolny rząd - Św. Tomasz, Św. Jan Ewangelista; lewe skrzydło, górny rząd: Św. Filip, Św. Jakub Młodszy, dolny rząd – Św. Bartłomiej i Św. Andrzej. Wokół głów postaci oraz popiersi okrągłe nimby. Tła nastawy srebrzone, profile czerwone, maswerkowy ornament srebrzony, figury: polichromowane w partii twarzy i dłoni; szaty srebrzone, płaszcze i korony laserowane w kolorze złotym; wywinięcia płaszczy polichromowane w kolorze niebieskim; ołtarz został poddany pracom konserwatorskim w 1939 roku w pracowni w Nysie (Der Provinzial-Restaurierungs-Werkstatt Neisse O/S) kierowanej przez Łukasza Mrzygłoda.

objętym formą ochrony poprzez wpis do rejestru zabytków województwa opolskiego decyzją pod numerem: Ks.B.t.III-261/12 z dnia 28.06.2012 r.

polegających na wykonaniu konserwacji technicznej i estetycznej ww. obiektu;

oraz po ocenie danych przedstawionych we wniosku i załączonego do niego dokumentu:
„Program prac konserwatorskich. Ołtarz główny z kościoła Gustawa Adolfa w Osinach”,
opracowany przez dyplomowanego konserwatora dzieł sztuki, mgr Dorotę Gryczewską
(załączniki nr 1),

Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków
pozwala

na wykonanie prac przy następującym zabytku:

tryptyk

1. Demontaż ołtarza.
2. Wykonanie wstępnego rozpoznania układu warstw barwnych na drewnie przez wykonanie odkrywek i wykonanie badań laboratoryjnych. Rozpoznanie elementów konstrukcyjnych ołtarza i sposobu budowy technologicznej szafy ołtarzowej.
3. Dezynfekcja i dezynsekcja obiektu.
4. Wstępne oczyszczenie obiektu z zabrudzeń powierzchniowych.
5. Oczyszczenie obiektu z wtórnych nawarstwień i przemalowań. Wybór metody po wykonaniu prób.
6. Impregnacja osłabionych miejsc w strukturze drewna.
7. Podklejanie osypujących się gruntów. Wybór środka po przeprowadzeniu prób.
8. Uzupełnienia ubytków w drewnie (ubytki drobne).
9. Uzupełnienie ubytków zaprawy.
10. Wyrównanie chłonności warstw podkładowych (gruntów).
11. Uzupełnienie warstwy malarskiej (farby konserwatorskie).
12. Rekonstrukcja lub uzupełnienie srebrzeń, zależnie od metody zastosowanej w warstwie oryginalnej.
13. Położenie werniksu końcowego.
14. Montaż obiektu w pierwotnym miejscu w kościele.

Prace konserwatorskie będą prowadzone według programu prac konserwatorskich (program zawiera metody oraz materiały, które będą zastosowane w konserwacji), opracowanego przez dyplomowanego konserwatora dzieł sztuki, mgr Dorotę Gryczewską i uzgodnionego przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w dniu 12.09.2023 r.,
Uzgodnienie nr ZR.5144.47.2023.SR.

Niniejsze pozwolenie posiada termin ważności do dnia: 31.12.2024 r.

Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać cofnięte lub zmienione na podstawie art.47 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2022 r. poz.840 ze zm.).

Warunki konserwatorskie na podstawie art.36 ust.3 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2022 r. poz.840, ze zm.),

i § 12 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (tekst jednolity – DzU z 2021 r., poz.81):

1. kierowanie pracami konserwatorskimi albo samodzielne ich wykonywanie przez osobę posiadającą kwalifikacje, o których mowa w art.37a ust.1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2021 r., poz.710, ze zm.), oraz przekazanie Opolskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków (OWKZ) w terminie nie później niż 14 dni przed rozpoczęciem prac, a w toku prac w terminie 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby prowadzącej prace:
 - a. imienia, nazwiska i adresu osoby kierującej pracami konserwatorskimi albo samodzielnie je wykonującej,
 - b. dokumentów potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa w art. 37a ust.1 ustawy,
 - c. oświadczenia wskazanej osoby, o przyjęciu obowiązku kierowania albo samodzielnego wykonywania wskazanych w pozwoleniu prac,
2. zawiadomienie Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (OWKZ) o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu prac,
3. niezwłoczne zawiadomienie OWKZ o wszelkich zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia prac, wskazanych w pozwoleniu,
4. po przeprowadzeniu badań stratygraficznych, badań laboratoryjnych oraz rozpoznaniu konstrukcji szafy ołtarzowej tryptyku przedstawienie OWKZ w drodze komisji przy zabytku sprawozdania z wynikami przeprowadzonych badań zawierającego określenie technologii wykonania zabytku i rozpoznanie układu warstw barwnych i pozłotniczych na powierzchni wszystkich elementów ołtarza wraz z określeniem ich stanu zachowania w celu uzgodnienia postępowania konserwatorskiego w stosunku do warstw gotyckich i warstw pochodzących z konserwacji przeprowadzonej w 1939 r.,
5. odbiór końcowy prac konserwatorskich wskazanych w pozwoleniu z udziałem OWKZ,
6. prowadzenie dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac, w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć, i przekazanie OWKZ dokumentacji konserwatorskiej **w terminie 3 miesięcy** od zakończenia prac.

Uzasadnienie

W dniu 14.08.2023 r. do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Opolu wpłynął wniosek Parafii Ewangelicko-Augsburską w Opolu, gm. Opole, w sprawie wydania pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich przy ołtarzu - tryptyku z kościoła ewangelickiego Gustawa Adolfa w Osinach, gm. Komprachcice. Przedmiotowy zabytek jest

wpisany do rejestru zabytków ruchomych województwa opolskiego pod numerem: Ks.B.t.III-261/12 z dnia 28.06.2012 r. Z tego względu podlega ochronie konserwatorskiej, wyrażającej się m.in. w konieczności uzgadniania z wojewódzkim konserwatorem zabytków wszelkich czynności faktycznych odnoszących się do tego obiektu. Ponadto w myśl art.4 pkt 1,2 ww. ustawy ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu zapewnienie warunków prawnych, umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie oraz zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla ich wartości.

Niniejsze pozwolenie zostało wydane na podstawie art.36 Ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w oparciu o dane zawarte we wniosku złożonym w dniu 14.08.2023 r. Termin ważności pozwolenia, zgodnie z zapisem § 12 ust. 1 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków wskazuje wojewódzki konserwator zabytków. Stąd termin ważności niniejszego pozwolenia został powiązany z postępowaniem administracyjnym nr ZR.5180.6.2021.KDN. W dniu 25.06.2021 r. OWKZ wydał Zalecenia pokontrolne, w których wykazano zły stan zachowania przedmiotowego zabytku. Zalecił wykonanie przy nim prac w zakresie: wzmocnienia struktury drewna, usunięcie zabrudzeń i przemalowań, uzupełnienie ubytków gruntu i polichromii, zabezpieczenie powierzchni. W zaleceniach pokontrolnych określono termin wykonania prac konserwatorskich przy ww. zabytku do dn.31.12.2022 r. Prace nie zostały wykonane w ustalonym terminie, w związku z tym w dniu 16.05.2023 r. OWKZ zawiadomił stronę o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie nałożenia na Parafię Ewangelicko-Augsburską w Opolu administracyjnej kary pieniężnej. Jednak Parafia działając na rzecz zabytku wniosła o wydanie pozwolenia na wykonanie prac konserwatorskich przy ołtarzu-tryptyku w Osinach, w związku z tym OWKZ wyznaczył termin ważności niniejszego pozwolenia do dn. 31.12.2024 r.

W nawiązaniu do ust. 3 przywołanego artykułu 36 ustawy zawarto w pozwoleniu warunki konserwatorskie nr 1-6, wprowadzone celem zapobieżenia uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku. W warunku konserwatorskim nr 4 określono potrzebę przedstawienia OWKZ w drodze komisji przy zabytku sprawozdania po wykonaniu odkrywek, badań laboratoryjnych oraz rozpoznaniu konstrukcji szafy ołtarzowej. Niniejsze badania mają na celu rozpoznanie pierwotnej technologii wykonania zabytku, układu warstw barwnych i pozłotniczych co umożliwi określenie postępowania konserwatorskiego w stosunku do warstw gotyckich i warstw pochodzących z konserwacji przeprowadzonej w 1939 r. Powyższy warunek został wprowadzony w celu uzgodnienia postępowania konserwatorskiego najważniejszego dla przywrócenia pierwotnych walorów historycznych i artystycznych ww. tryptyku z kościoła ewangelickiego w Osinach.

Mając na uwadze, iż planowane prace konserwatorskie są zgodne z zasadami ochrony zabytków i sztuką konserwatorską, pozwolenie może być wydane.

Stąd należało orzec jak w sentencji.

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, za moim pośrednictwem, w terminie 14 dni od daty jej doręczenia (art.127 § 1 i 2 oraz art.129 § 1 i 2 k.p.a.). W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna (art.127a § 1 i 2 k.p.a.).

OPOLSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

Eżbieta Molak

Pouczenie:

Wnioskodawca (inwestor) i prowadzący prace (kierujący robotami, wykonawca) zobowiązani są do przestrzegania zasad i warunków prowadzenia prac (robót, badań lub innych działań), wynikających z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w szczególności:

- 1) Wojewódzki konserwator zabytków wstrzymuje (na mocy decyzji) wykonywane bez jego pozwolenia lub w sposób odbiegający od zakresu i warunków określonych w pozwoleniu prace (roboty, badania lub inne działania) przy zabytku wpisanym do rejestru lub w jego otoczeniu, a następnie wydaje decyzję:
 - a) nakazującą przywrócenie zabytku do poprzedniego stanu lub uporządkowanie terenu, z określeniem terminu wykonania tych czynności, albo
 - b) zobowiązującą do uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie wstrzymanych prac (robót, badań lub innych działań) przy zabytku, albo
 - c) nakładającą obowiązek podjęcia określonych czynności w celu doprowadzenia wykonywanych prac (robót, badań lub innych działań) przy zabytku do zgodności z zakresem i warunkami określonymi w pozwoleniu, wskazując termin wykonania tych czynności.

Po wykonaniu obowiązku, o którym mowa pod lit. c), wojewódzki konserwator zabytków wydaje pozwolenie na wznowienie wstrzymanych prac (robót, badań lub innych działań) przy zabytku.

- 2) W przypadku, gdy bez wymaganego pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków lub w sposób odbiegający od zakresu i warunków określonych w pozwoleniu wykonano przy zabytku wpisanym do rejestru

prace (roboty, badania lub inne działania), wojewódzki konserwator zabytków wydaje decyzję:

- a) nakazującą przywrócić zabytku do poprzedniego stanu lub uporządkowanie terenu, określając termin wykonania tych czynności, albo
- b) zobowiązującą do doprowadzenia zabytku do jak najlepszego stanu we wskazany sposób i w określonym terminie.

3) Osoba, która dopuściła się naruszenia przepisów o zabytkach lub naruszyła zakres i warunki określone w pozwoleniu, jest obowiązana na swój koszt wykonać czynności nakazane w decyzji, o której mowa w punkcie 1) lit. a) i c) oraz w punkcie 2).

4) Wykonawca jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić OWKZ o wszelkich zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w toku prac konserwatorskich przy zabytku, które mogą mieć wpływ na stan zachowania zabytku. W takich przypadkach WKZ jest zobowiązany wydać wykonawcy odpowiednie zalecenia w terminie nie późniejszym niż 7 dni od dnia przyjęcia zawiadomienia, może również wydane pozwolenie zmienić lub je cofnąć.

5) Art. 107d.

1. Kto bez pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków podejmuje działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1–5, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 500 000 zł.

2. Kto podejmuje działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1–5, niezgodnie z zakresem lub warunkami określonymi w pozwoleniu wojewódzkiego konserwatora zabytków, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 500 000 zł.

5. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1–2, nakłada w drodze decyzji organ ochrony zabytków, który wydał pozwolenie bądź był właściwy do wydania pozwolenia.

OWKZ
WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW
OPOLE

Otrzymuje za zwrotnym potwierdzeniem odbioru:

Parafia Ewangelicko-Augsburska
ul. Pasieczna 12
45-087 Opole

- W załączniku nr 1: uzgodniony przez OWKZ programy prac (kserokopia)

aa SR